

Uppföljning av det kommunala aktivitetsansvaret

Den 1 oktober 2018

Dnr: Kon 2018/53

SAMMANFATTNING

Sedan kommunernas aktivitetsansvar för ungdomar infördes i och med lagändringen i skollagens 15 kap. 15§, 18 kap. 15§ och 29 kap. 9§ den första januari 2015 har verksamheten arbetat med att tolka lagändringen när det gäller vilken målgrupp som avses, vilka åtgärder som ska erbjudas och hur detta ska redovisas till Skolverket via Statistiska Centralbyrån, SCB.

De uppföljningar som SCB genomförde under 2015 uppvisade en hel del felkällor och låg till grund att Skolverket gav ut ett allmänt råd med kommentarer i början av 2016.

Kommentarmaterialet lade då grunden för ett internt arbete med att skapa enhetliga definitioner lokalt, regionalt och nationellt. I Järfälla genomfördes ett antal träffar för att uppnå samstämmighet och eliminera alla felkällor som tidigare uppstått vid överföring av information till Skolverket/SCB.

Den 1 juli 2018 genomförde lagstiftaren ytterligare förändringar i syfte att tydliggöra vilken målgrupp som avses när det gäller kommunens uppföljningsansvar och också tydliggöra kommuners aktivitetsansvar genom hela processen.

Verksamheten för regelbundet dialog med förvaltningen kring frågor som rör kommunens aktivitetsansvar. Regelbundna uppföljningar genomförs utifrån ett antal överenskomna nyckeltal. Dessa nyckeltal har nu anpassats så att de möter upp den målgrupp och de åtgärder som lagstiftaren anger.

Alla ungdomar som hör till målgruppen ligger i Ungdoms- och Elevdatabasen, UEDB. Där registreras också all information som sedan följs upp på olika nivåer. Regelbundna nätverksträffar på KSL underlättar för samsyn och synkronisering av verksamheten.

1. BAKGRUND

På 1980-talet förändrades arbetsmarknaden och allt fler arbetsuppgifter krävde allt mer utbildningsbakgrund. Flera unga kom att hamna utanför gymnasieskolan och antalet unga som inte avslutade sin gymnasieutbildning ökade. År 1986 lagstiftades det om det kommunala uppföljningsansvaret, en skyldighet för hemkommunen att informera sig om vad ungdomar 16 – 19 år har för sysselsättning samt att erbjuda relevanta insatser.

Gymnasiereformen 1991 leder till att lagen från 1986 tas bort och under ett antal år så får kommunerna i uppdrag att skolan är skyldiga att erbjuda ungdomar som inte kommit in på ett nationellt program eller gjort avbrott, en plats på ett specialutformat- eller individuellt program. Denna skyldighet regleras dock inte i skollagen och skapar utrymme för tolkningar om kommuner är tvingade till åtgärder eller inte.

2003 släpps Unga utanför, SOU2003:92. Utredningen tar fasta på att allt fler unga befinner sig i absolut utanförskap utan någon som helst koppling till arbete, utbildning eller kontakter i det offentliga samhället. Utredningen lanserar också en ny definition, unga i gråzon, en person som i och för sig har kontakter i det offentliga samhället men saknar kontakt med utbildning- och arbetslivet.

Som en konsekvens av utredningen ”Unga utanför” förtydligas kommunernas ansvar och skyldigheten återinsätts i skollagen 2004. *Kommunerna skall erbjuda lämpliga åtgärder.* Informationsansvaret för icke skolpliktiga elever förtydligades ytterligare under 2005 och 2006 och kom sedan att gälla fram till 2015.

2013 tillsattes en ny utredning, Ungdomar utanför gymnasieskolan – ett förtydligt ansvar för stat och kommun, SOU 2013:13

Ett tydligare ansvar för ungdomar under 20 år

Kommunerna måste veta vilka ungdomar i kommunen som inte går i gymnasiet och är under 20 år. Kommunen ska kunna erbjuda ungdomarna insatser som hjälper ungdomarna att gå tillbaka till skolan eller vidare till arbete. Kommunernas ansvar ska ändras från informationsansvar till aktivitetsansvar.

Aktivitetsansvaret innebär ett förtydligande av att kommunen ska vara aktiv när den söker upp ungdomarna. Utredningen föreslår också att kommunens arbete ska dokumenteras. Kommunerna ska också flera gånger under året söka upp ungdomarna och ta reda på hur det går för dem.

Efter en ändring i skollagens 15 kap 15 §, 18 kap 15 § samt 29 kap 9 §, trädde kommunens aktivitetsansvar för unga i kraft den 1 januari 2015.

Aktivitetsansvaret har till uppgift att aktivt arbeta med de ungdomar som är mellan 16 och 19 år och inte läser på ett nationellt program eller motsvarande utbildning eller inte fullgjort sina gymnasiestudier och uppnått en examen. Arbetet med att samla information, kontakta ungdomar och erbjuda insatser som i första hand ska motivera till att påbörja eller återuppta en utbildning, ska genomföras kontinuerligt under hela året.

Den 1 juli 2018 genomförde lagstiftaren ytterligare förändringar i syfte att tydliggöra vilken målgrupp som avses när det gäller kommunens uppföljningsansvar och också tydliggöra kommuners aktivitetsansvar genom hela processen. Som ett direkt resultat av detta kan inte jämförande tidigare redovisning användas.

Verksamheten och förvaltningen för regelbundet dialog kring frågor som rör kommunens aktivitetsansvar. Regelbundna uppföljningar genomförs utifrån ett antal överenskomna nyckeltal. Dessa nyckeltal har nu reviderats så att de möter upp den målgrupp och de åtgärder som lagstiftaren anger.

Syftet med uppföljningen är att i första hand erbjuda sysselsättning i form av studier som leder till en gymnasieexamen eller motsvarande. Regelbunden uppföljning ökar förutsättningarna för kommunen att erbjuda en mer flexibel och transparent verksamhet och ger en mer rättvisande bild av verksamhetens omfattning och behov.

Uppföljning, mätning och redovisning av insatser och statistik kommer att ske vid fyra tillfällen under året och redovisas utifrån överenskomna nyckeltal. Denna uppföljning avser mättillfället 2018-10-01

Mättillfällen över året

1 februari

1 april

1 oktober

1 december

Händelser under perioden

Verksamheten har jämte det sedvanliga arbetet med uppföljning av ungdomar, arbetat med att revidera verksamhetens nyckeltal. Den förändrade lagstiftningen ger ökad tydlighet om målgrupp men förändrar inte utmaningen att nå fram och hitta de ungdomar som har rätt till erbjudande om stöd i syfte att hitta en väg för återgång i studier. Alla unga som saknar en plats i gymnasiet har rätt till ett erbjudande om stöd inom ramen för KAA men verksamheten är fortfarande frivillig för den unge.

Framtill dags dato har det framför allt handlat om att kontakta och boka in elever som saknar skolplacering och maila/ringa skolor för att hitta lediga platser.

Ändringarna i lagen förtydligar att kommunernas aktivitetsansvar

Från och med den 1 juli 2018 ska kommunernas aktivitetsansvar inte omfatta ungdomar som går ett introduktionsprogram.

Ungdomar som har folkbokförts vid en ålder då de inte har skolplikt omfattas av aktivitetsansvaret.

Ungdomar som har en gymnasieexamen ska inte omfattas vilket innebär att ungdomar med studiebevis ska omfattas.

Ungdomar med gymnasiesärskolebevis ska inte omfattas.

Ungdomar som har fullföljt utbildning som motsvarar gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan med godkänt resultat vilket enligt förarbetena kan inkludera elever med avlagd International Baccalaureate (IB), gymnasieutbildning utomlands med avlagd examen samt folkhögskola med intyg om grundläggande behörighet till högskola eller yrkeshögskola ska inte omfattas.

2. REDOVISNING PER DEN 1 OKTOBER 2018

Antal 16 – 19 åringar som är folkbokförda i Järfälla vid detta mättillfälle är 3854 personer. Av dessa är 353 personer inskrivna i det kommunala aktivitetsansvaret. Den nya lagstiftningen som började gälla den 1 juli 2018 förändrades målgruppen genom att ta inte längre räkna in de elever som studerar vid ett introduktionsprogram. Som en konsekvens så är det inte längre möjligt att göra några jämförelser med tidigare mättillfällen.

Mättillfället för denna rapport är den 1 oktober 2018.

	2019:3 2018-02-01	2019:4 2017-04-01	2018:1 2017-10-01	2018:2 2017-12-01
Åtgärd inom KAA			13 personer	
Antal/Andel ungdomar inskrivna i det kommunala aktivitetsstödet av den totala populationen			353 personer/ 9,1 %	

Åtgärder som erbjuds via Kommunens aktivitetsansvar

En ungdom som är inskriven och intresserad av aktiviteter i det kommunala aktivitetsansvaret kan erbjudas en eller flera åtgärder som ett led i att återgå till studier med mål att komma tillbaka till studier som leder till gymnasieexamen eller motsvarande. Åtgärderna kan också kombineras utifrån den enskilde ungdomens behov.

Olika åtgärder som erbjuds.
Andra studier (ej introduktions- eller nationellt program)
Annan åtgärd
Enstaka samtal
Friskvård eller fritids- eller kulturaktiviteter
Förmedling av arbete eller söka jobb-aktiviteter
Praktik
Regelbundna samtal
Studie- och yrkesvägledning
Studiebesök
Studier inom Komvux
Studier på folkhögskola
Stöd i kontakt med andra myndigheter
Subventionerad anställning

Uppgifven sysselsättning vid kontakt per den 15 september 2018

Denna redovisning anger vad ungdomarna inom det kommunala aktivitetsansvaret har för sysselsättning när vi kommer i kontakt med per den 15 september 2018. Vid mättillfället den 15 september 2018 hade 176 kontakttillfällen tagits med unga som var registrerade i kommunens aktivitetsansvar. En person kan ha flera kontakttillfällen.

Med kontakt avses följande:

Mail.

SMS.

Brev.

Telefon.

Personligt möte.

	2019:3 2019-02-01	2019:4 2019-04-01	2018:1 2018-10-01	2018:2 2018-12-01
Okänd/inte fått kontakt	-	-	285 personer	-
Annan sysselsättning			6 personer	
Arbete			18 personer	
Studier inom Komvux			1 person	
Andra studier (ej introduktion eller nationellt prog.)			5 personer	
Ingen sysselsättning			11 personer	

Studier på folkhögskola			1 person	
Studier i utlandet			10 personer	
I åtgärd via annan aktör			16 personer	
Antal ungdomar där vi har kännedom om sysselsättning vid kontakt av den totala populationen			68 personer	

I september låg det många behöriga elever i KAA:s system. Det var framförallt elever som kommit in på gymnasieutbildning utanför samverkansområdet och inte registrerats som antagna vid gymnasieantagningen i Storsthlm. Dessa kunde avskrivas efter en kontroll med eleven. För att ta bort denna felkälla så kommer registreringen i ungdoms- och elevdatabasen, UEDB göras direkt när antagningsansvarig får kännedom om elevs placering.

Den enskilt största gruppen är gruppen som avslutat gymnasiet med studiebevis. Den 1 oktober var drygt 120 personer inregistrerade i kommunens aktivitetsansvar varav 34 ungdomar som slutade på Järfälla gymnasium. Övriga ungdomar avslutade sin utbildning på 36 olika gymnasieskolor. Dessa ungdomar ska i första hand få information om åtgärder som leder till gymnasieexamen. Ungdomar som avbryter gymnasieutbildning, nationella- och introduktionsprogram kommer härnäst, ca 100 personer.

Annika Ramsell
Utbildnings- och arbetsmarknadsdirektör

Maja Jansson
Antagningsansvarig